

အနုပညာဇာတိတော်ကြီး
အနုပညာဇာတိတော်ကြီး

အနုပညာဇာတိတော်ကြီး

မန္တလေးမှ ဇင်းမယ်သို့

อนุมัตถ์ในเชียงใหม่

အုတ်တူလေငြိကျွန်ုပ်
မန္တလေးမှ ဇင်းမယ်သို့

โดย ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

วันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม 2565

คำบอกแจ้ง

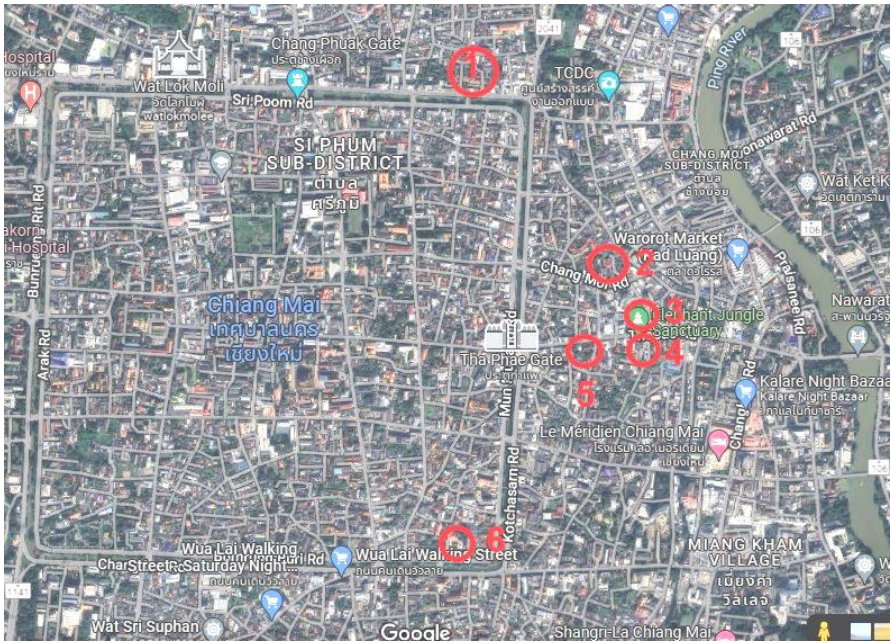
เอกสารชิ้นนี้ เป็นเอกสารประกอบกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ในเส้นทางวัฒนธรรม “อนุมัตถุเลียมในเชียงใหม่” วันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม 2565 เวลา 08.30 – 16.30 น. ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมประจำปี 2565 โดยนำเยี่ยมชมวัดที่มีศิลปะพม่าที่อยู่ในเมืองเชียงใหม่ จำนวน 6 วัด ประกอบด้วย วัดป่าเป้า วัดหนองคำ วัดแสนฝาง วัดบุพพาราม วัดมหาวัน และวัดทรายมูล (พม่า)

เพื่อให้การศึกษาเรียนรู้เส้นทางวัฒนธรรม ได้รับความรู้จากพื้นที่จริงแล้ว ยังรวบรวมเรียบเรียงความรู้ ประวัติความเป็นมา และศิลปะต่าง ๆ ไว้ให้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ต่อไปจากการได้สัมผัสในเส้นทางและสถานที่จริง

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรม อาจจะได้รับแนวทาง หรือประเด็นต่าง ๆ นำไปใช้ในกิจกรรม การงานของตนต่อไปได้ นั่นจะเป็นผลตอบแทนอันหอมหวาน

ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา

มทร.ล้านนา

- 1 วัดป่าเป้า
- 2 วัดหนองคำ
- 3 วัดแสนฝาง
- 4 วัดบุพพาราม
- 5 วัดมหาวัน
- 6 วัดทรายมูล (พม่า)

โครงการสร้างความเข้มแข็งด้านศิลปวัฒนธรรม ประจำปี 2565

หลักการและเหตุผล

จากพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการที่จะทำนุบำรุง อนุรักษ์ และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม อันดีงาม และในบริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ครอบคลุมในกลุ่มภาคเหนือทั้ง 17 จังหวัด ซึ่งทั้งหมดต่างมีศิลปวัฒนธรรมอันดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ และนักปราชญ์ที่มีภูมิปัญญาอันเป็นที่ประจักษ์อยู่หลายคน ซึ่งนับวันก็มียุวมามาก ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานด้านศิลปวัฒนธรรม

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม สู้นักศึกษา อันจะเป็นบัณฑิต นักปฏิบัติต่อไปในอนาคต รวมถึงบุคลากรของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นสายวิชาการ อันจะ ถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไปในรายวิชา และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความเข้าใจ ในศิลปวัฒนธรรม ที่พร้อมจะสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัยให้ตรงตาม ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ และบรรลุผลตามที่ตั้งไว้

ในปี 2564 ที่ผ่านมา ได้จัดกิจกรรมในโครงการสร้างความเข้มแข็ง ในการไหว้พระ ๓๓ วัดประจำปี ด้วยมีการกำหนดวัดหยุดราชการเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ วัดไหว้พระ๓๓ วัดประจำปี ของทางภาคเหนือ โดยได้ผลตอบรับที่ดี

ในปี 2565 นี้ทางศูนย์วัฒนธรรม จึงได้จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมเมียนมา บนเส้นทางการศึกษาในสถานที่จริง ด้วยชาวเมียนมา ซึ่งประกอบด้วยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งไทยใหญ่ ปะโอ มอญ พม่า ที่เข้ามาอาศัยในเชียงใหม่ ได้ฝากผลงานและสร้างศิลปะอันงดงามไว้ใน เชียงใหม่ การศึกษาเรียนรู้ในเส้นทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

- อุโบสถวัดเชียงยืน
- วัดป่าเป้า
- วัดหนองคำ
- วัดแสนฝาง

- วัดบุพพาราม
- วัดมหาวัน
- วัดเซตวัน และ
- วัดทรายมูล (พม่า)

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อให้ให้นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ได้ศึกษาและเรียนรู้นอกรั้วสถานศึกษา
- 2 เพื่อให้ให้นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ได้รับความรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ในล้านนา
- 3 เพื่อให้ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่

ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (Output)

- 1 กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ในเส้นทางวัฒนธรรม 1 กิจกรรม
- 2 กิจกรรมบรรยายวิชาการทางวัฒนธรรม 1 กิจกรรม
- 3 เอกสารเผยแพร่ความรู้ในกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ในเส้นทางวัฒนธรรม 1 ชุด

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)

- 1 นักศึกษาและบุคลากร ได้รับความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม
- 2 เกิดกลไกการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านศิลปวัฒนธรรม
- 3 นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ได้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรมประเพณี

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)

เกิดการตระหนักรู้ในความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง มหาวิทยาลัย สังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคตได้ อันจะทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ได้ส่งต่อไม่ขาดหายไปกับกาลเวลา

กำหนดการ กิจกรรมที่ 1
การศึกษาเรียนรู้ในเส้นทางวัฒนธรรม
วันศุกร์ ที่ 26 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565

07.30 – 08.00 น.	ลงทะเบียน ณ หน้าอาคารอำนวยการ
08.00 – 08.30 น.	เดินทางไปวัดเขียงยืน
08.30 – 09.00 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดเขียงยืน
09.00 – 09.15 น.	เดินทางไปวัดป่าเป้า
09.15 – 10.00 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของป่าเป้า ศิลปะวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่
10.00 – 10.30 น.	เดินทางจากวัดป่าเป้า สู่วัดหนองคำ และรับประทานอาหารว่าง
10.30 – 11.00 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดหนองคำ ศิลปะวัฒนธรรมของชาวปะโอ
11.00 – 11.15 น.	เดินทางไปวัดแสนผาง
11.15 – 12.00 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดแสนผาง สักการะพระธาตุขเวตถากองจำลอง
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.15 น.	เดินทางไปวัดบุพพาราม
13.15 – 13.45 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดบุพพาราม
13.45 – 14.00 น.	เดินทางไปวัดมหาวัน
14.00 – 14.30 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดมหาวัน
14.30 – 14.40 น.	เดินทางไปวัดเขตวัน
14.40 – 15.00 น.	ศึกษาความสำคัญ ประวัติ และศิลปะของวัดเขตวัน
15.00 – 15.20 น.	เดินทางไปวัดทรายมูล(พม่า)

ภาพจากเฟซบุ๊ก แอ่วดีReview

วัดหนองคำ

နောင်မင်းကျောင်းတိုက် ။ ဝူဗ္ဗဒဂါ

ที่ตั้ง

เลขที่ 182 ถนนช้างม่วย ตำบลช้างม่วย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
18.790462826844703 N, 98.99635792599575 E

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

วัดหนองคำสร้างขึ้นโดยความสามัคคีกันของคณะอุบาสิก อุบาสิกา ชาวปะโอ (ตอง
สู้) ผสมไต (ไทใหญ่) และคณะอบาสก อุบาสิกาชาวไทยในเมืองเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2380
การได้ชื่อว่าวัดหนองคำ เพราะแต่เดิมมีหนองน้ำใหญ่อยู่ทางทิศเหนือหลังวัด และมีเรื่องเล่าว่า
ใต้กันบั้งของน้ำนั้นมีทองคำอยู่จำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า วัดหนองคำ

วัดหนองคำได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2445 ใน
สมัยพระสันติละ ชาวปะโอ เป็นเจ้าอาวาส ในอดีต วัดหนองคำขึ้นอยู่กับการปกครองคณะ
สงฆ์พม่า จึงทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจและเรียกวัดนี้ว่า วัดพม่า แต่โดยแท้จริงแล้ว วัดนี้เป็น
วัดของชาวปะโอ หรือ ตองสู้ ซึ่งได้เข้ามาค้าไม้ ค้าขายในเมืองเชียงใหม่ ชาวปะโอ มีภาษาพูด
การแต่งกาย อันโดดเด่น มักสวมชุดสีดำเป็นสำคัญ

โบราณสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

สถาปัตยกรรม

- 1 พระสถูป/พระเจดีย์ (พระธาตุ) – เป็นเจดีย์ทรงฐานสูงและสองชั้น โดยมีห้อง
เล็กๆเพื่อเก็บคัมภีร์และหนังสือไลนต่างๆ
- 2 พระอุโบสถ สร้างขึ้นเมื่อใด อย่างไร ไม่มีรายละเอียด แต่ได้รับวิสุงคามสีมาเมื่อ 5
กรกฎาคม พ.ศ.2445 เขตวิสุงคามสีมากว้าง 11 เมตร ยาว 12 เมตร ทรงประยุกต์ มีพระ
ประธานในอุโบสถ 3 องค์ เนื้อปูนปั้น
- 3 พระวิหาร ในลักษณะของจอบ เริ่มสร้างตั้งแต่เมื่อใดไม่มีรายละเอียดแน่ชัด แต่มี
การบูรณะซ่อมแซมครั้งล่าสุด เมื่อ พ.ศ.2471 เป็นอาคาร 2 ชั้น ฐานปูน เครื่องไม้ ทรง

ศิลปะประยุกต์ โดยช่างชาวปะโอ หรือ ต่องสู๊ มีพระประธานใหญ่อยู่บนวิหาร และประกอบด้วยห้องต่างๆ สำหรับพระภิกษุสามเณรสำหรับเป็นที่พักอาศัยส่วนหนึ่ง

ศิลปกรรม

1 พระพุทธรูปสำคัญ นอกจากพระประธานในพระอุโบสถ 3 องค์ และพระพุทธรูปบนวิหารแล้ว ยังมีพระพุทธรูปพร้อมด้วยพระสาวก ทรงโปรดพระโพธิสัตว์สุเมธ ฤๅษี ไม้ ลงรักปิดทอง ศิลปะแบบพม่า

2 สัตตภัณฑ์ เครื่องบูชา มีพระบัลลังหรือซุ้มสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปหรือชาวปะโอเรียกว่า พระจอง หรือ พระปลั่ง 2 หลัง ทำด้วยไม้ ลงรักปิดทอง มีลักษณะช่อฟ้าใบระกา ระย้อยระย้า อ่อนช้อยงดงามมาก

รูปจิตรกรรม

มีรูป กลุ่มดาวต่าง ๆ ประดับบนเพดาน

ที่มา <https://www.at-chiangmai.com/วัดหนองคำ-ตำบลช้างม้อย-อำเภอเมืองเชียงใหม่>

วัดแสนฝาง

วัดแสนฝาง

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่เลขที่ 188 ถนนท่าแพ ตำบลช้างม้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
18.78914881739831 N, 98.99873381865345 E

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

ตำนานเล่าว่า สร้างในสมัยพระญาแสนภู ด้วยพระราชประสงค์ที่จะ “ฝัง” พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ไว้กับศาสนา จึงตัดสินใจพระทัยสร้างวัดขึ้น เป็นการฝากฝังพระราชศรัทธา และพระราชทรัพย์ไว้ในพระพุทธศาสนา บริเวณใกล้แม่น้ำแม่ข่า ได้ชื่อว่า “วัดแสนฝัง” ตามชื่อของพระญาแสนภูที่ฝังพระราชทรัพย์ไว้เป็นวัดนั่นเอง ต่อมาจึงเรียกว่า “แสนฝาง” มาจนถึงปัจจุบัน

โบราณสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

วิหารลายคำ เป็นวิหารที่พระเจ้าอินทวิชยานนท์ และแม่เจ้าทิพย์เกษรราชเทวี ได้โปรดให้หรือหอคำของพระเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ มาปรับปรุงสร้างเป็นวิหารถวายวัด เมื่อ พ.ศ.2420

เจดีย์ทรงพม่า โดยสร้างให้เป็นพระมหาเจดีย์เขวดากองจำลอง

กุฏิเจ้าอาวาส สร้างสมัยพระครูบาโสภณ (ครูบาเถิ้ม) แลรองอำมาตย์เอกหลวงโยนการพิจิตร (อุปานโหน)

ฯลฯ

วัดบุพพาราม

อุโบสถาราม

ที่ตั้ง

เลขที่ 143 ถนนท่าแพ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

18.787941239177933 N, 98.99832892666733 E

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

วัดบุพพาราม สร้างในสมัยพระเมืองแก้ว หลังจากราชาภิเษกแล้ว ในปีที่ 2 ในปี 2039 บุพพาราม แปลว่า อารามตะวันออก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองเชียงใหม่ เดิมเรียกว่า วัดอุปปาเม็งใน คู่กับวัดอุปปาเม็งนอก คือวัดชัยมงคล

มีประเพณีสงฆ์พระบรมสารีริกธาตุในวันเพ็ญเดือน ๖ เหนือ (ประมาณเดือน กุมภาพันธ์) เป็นประจำทุกปี

โบราณสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

1. พระวิหารหลังเล็ก เป็นวิหารเครื่องไม้ศิลปะล้านนา ที่เจ้าหลวงช้างเผือกธรรมลังกาโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2362 ในสมัยพระพุทธญาณ อดีตเจ้าอาวาสได้บูรณะซ่อมแซมบางส่วนและปั้นมอมสองตัวไว้ที่บันได

2. พระวิหารหลังใหญ่ เป็นศิลปกรรมล้านนา ที่ประดับตกแต่งลวดลายปูนปั้นแบบพม่า ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาปฏิมากร ศิลปะล้านนา หล่อด้วยทองแดง หน้า 1 โภกิ และมีจุดสนธิเชื่อมต่อ 8 แห่ง ภายในวิหารมีภาพเขียนสีฝุ่นเรื่องราวพุทธประวัติ

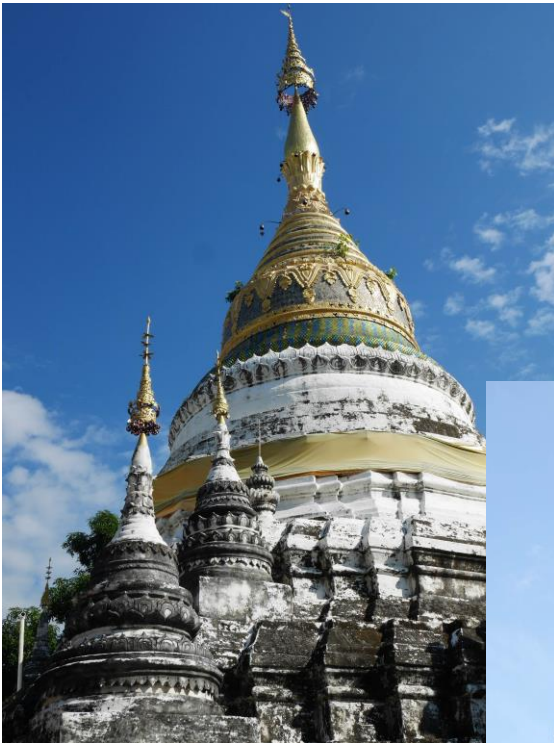
3. พระอุโบสถ ปฏิสังขรณ์โดยคุณแม่วันดี สุริยา ได้ทำซุ้มโขงเป็นศิลปะล้านนาผสมมอญ

4. พระเจดีย์ เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ สร้างสมัยพระเมืองแก้ว จศ.872 (พ.ศ. 2053) ต่อมาในปี จ.ศ.1260 (พ.ศ.2441) พญาตะก่าอุปฮาดใหญ่ หลวงโยนการพิจิตร ต้นตระกูลอุทัยคิน ได้สละทรัพย์สร้างเจดีย์โดยปรับปรุงทรงใหม่ ดังปัจจุบัน และได้บูรณะอีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2504 – 2515

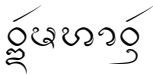
5. บ่อน้ำทิพย์ เป็นบ่อน้ำในพระราชอุทยานของพระเจ้าติโลกราช มีมาก่อนการสร้างวัดบุพพาราม เป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในการสรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุ และใช้ในงานพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ ตลอดมา

6. หอมณเฑียรธรรม เป็นมณฑปทรงจตุรมุข 2 ชั้น ประดิษฐานพระพุทธรูปที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จมาหล่อด้วยพระองค์เอง พระราชทานนามว่า “พระพุทธรูปพวาภิมงคล ภปร.” และประดิษฐาน “พระพุทธรนเรศร์สักขัยไพรีพินาศ” ที่อัญเชิญมาจากเมืองหาง

ฯลฯ

วัดมหาวัน

ที่ตั้ง

ถนนท่าแพ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

18.787885870732502 N, 98.99562770049604 E

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

วัดมหาวัน สร้างขึ้นเมื่อไหร่ไม่สามารถระบุชัดได้ แต่มีมาก่อนสมัยพระเจ้ากาวิละ เมื่อพระเจ้ากาวิละเทครัวชาวเชียงแสนมาไว้ในเชียงใหม่ แล่วัดมหาวัน ก็เป็นที่อยู่ของชาวเชียงแสนต่อมา

ในสมัยการค้าไม้กับอังกฤษ มีคหบดีชาวพม่า นามว่า พ่อเลียงหม่องปัด ทำทำงานในบริษัทบอร์เนียว และบริษัทอมเบย์ เบอร์มา ที่ได้รับสัมปทานไม้สักในภาคเหนือ ได้สร้างพระประธานในวิหารหลวง และสร้างเจดีย์ทรงพม่าครอบเจดีย์องค์เดิมไว้ภายใน รวมถึงสร้างซุ้มประตู ซุ้มที่เรียงรายตามกำแพง รูปปั้นตามกำแพง รวมทั้งสิ่งห่อหุ้มองค์เจดีย์อีกด้วย

โบราณสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

- เจดีย์ทรงพม่า ที่สร้างครอบเจดีย์องค์เดิม โดยพ่อเลียงหม่องปัด
- หอธรรม หรือหอไตร สร้างในปี จ.ศ.1205 หรือ (พ.ศ.2386) สร้างโดยชาวพม่าว่าเป็นลูกกษัตริย์เมืองอังวะ ชื่อว่า แข่งโหย่
- จงตึก หรือวิหารสูง สถาปัตยกรรมแบบพม่า ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปแบบพม่าอยู่ เล่ากันว่า สร้างโดยพ่อเลียงหม่องปัด ที่จะสร้างเป็นที่อยู่อาศัย แต่สุดท้ายได้ยกถวายวัด

ฯลฯ

วัดทรายมูล (พม่า)

ဝပ်ဆိုင်းမွန်း(မြန်မာကျောင်း) ။ ဝူဇိယူဇု (မုံရွာ)

ที่ตั้ง

ภายในคูเมืองด้านในทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ (ฝั่งทิศใต้) ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

18.782090232445153 N, 98.99131464868665 E

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

วัดทรายมูล ตั้งอยู่ด้านในกำแพงเมืองเชียงใหม่ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง ในทิศที่นำจากคูเมืองไหลออก ทำให้ทรายได้ไหลมาทับถมกับบริเวณนี้ จึงได้ชื่อว่าทรายมูล โดยสร้างวัดอยู่สองฝั่งของมูมเมือง ทางฝั่งตะวันออกคือวัดทรายมูล(เมือง) และทางฝั่งใต้คือวัดทรายมูล (พม่า)

ความเป็นมาเล่าขานกันมาว่าวัดนี้เริ่มจากการที่บุเรงนองบุกยึดเชียงใหม่ได้ และได้สร้างวัดขึ้นมา มีเจ้าอาวาสรูปแรกในปี พ.ศ.2101 คือ พระอุอาระธรรมะ จนถึงองค์ที่ 11 ในปัจจุบัน คือ พระอุโณนัทธัญญะ

ประมาณปี พ.ศ.2452 ชุนนางที่เป็นชาวพม่านามว่า ทักษัยสังรามจำบ้าน (จำสัง) เป็นประธานสร้างอารามขึ้นมาใหม่ และได้มีการบูรณะเป็นอาคารรูปแบบของปัจจุบันในปี 2497 โดยนายจองจิ่งนะ อนันตรัตน

โบราณสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

- อาคารรูปแบบจอง ที่เป็นทั้งวิหารและกุฏิในรูปแบบเดียวกัน
- พระพุทธรูปศิลปะพม่า 4 องค์ ในจอง 1 องค์ และ วิหาร 3 องค์

ฯลฯ

